

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA,
D·E

INSPECTIONIS CORPO-
RUM FORENSIS
IN CAUSIS MATRIMONIALIBUS
FALLACIIS ET DUBIIS,

Von

Stweiffelhaffigen Beschäftigungen in Ehe-Sachen

Quam

AUSPICE DEO PROPITIO,

Et Consensu atque Auctoritate Gratiſſæ Facultatis Medicæ,

IN ALMA REGIA FRIDERICIANA,
P R Æ S I D E

DN. D. MICHAELE ALBERTI

SACR. MAJ. REG. BORUSS. AULICO ET CONSIST. MAGDEB.
CONSILIARIO, MED. ET PHILOS. NATUR. PROFES.

SORE PUBLICO ORDINARIO, ETC.

DECANO SUO SPECTATISSIMO,

Domino Patrono, ac Promotore suo, omni honoris cultu prosequendo,

PRO GRADU DOCTORIS

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILE-
GIIS DOCTORALIBUS LEGITIME IMPETRANDIS,

HORIS LOCOQUE CONSUVETIS,

ANNO MDCCXL. D. XXI. JUN.

PUBLICÆ AC PLACIDÆ ERUDITORUM VENTILATIONI SUBJICERE

R E S P O N D E N S

CAROL. CHRISTIAN. KRUSCHIUS

STRIGA-SILESIUS.

HALÆ MAGDEBURGICÆ,

TYPIS JO. CHRISTIANI HENDELII, ACAD. TYPOGR.

PROOEMIUM.

Pervulgatum Jctorum, quod Juris Regulis annumerari solet, effatum est, *turpitudinem propriam allegantem audiendum non esse L. mercalem 5. C. Lib. 4. tit. 7. de condict. ob turpem causam*: hæc enim confessio vix adeo sincera esse reputatur, quoniam juxta naturalem famæ suæ æstimationem labe & vitia occulta & personalia rectius absconduntur & dissimulantur, quam revelantur & significantur; unde ut plurimum illi, qui maculas suas propalant, dolosæ & culposæ alicujus simulationis arguuntur, qua alios fraude quadam circumvenire præsumuntur. Præterea probandum omnino atque commendandum factum est, si homines nævo quodam laborantes, aut nihil suscipiunt, quod cum labe, vitio & effectu tali consistere non potest, aut justo ac congruo modo peritis, honestis, ingenuis & taciturnis vitia sua vel ani-

mi, vel corporis confitentur, de eo autem utilia expectant consilia, ne sub pervicaci ac morosa vitiosi sui status reticentia, futuris arduis disceptationibus, difficultatibus, dissensionibus & dissidiis molesta ac tædiofa præbeatur occasio: Quam multæ concertationes, animorumque confusiones, corruptiones & indurationes evitari & averti possent, si meliori, majori & sinceriori animi affectu, juxta illud apostoli *Jacobi cap. V. 16.* monitum homines *invicem delicta & vitia confiteantur.* Hæc considerantibus nobis in mentem incidit, quæ *TIRAQUELLUS in IV. Leg. Connub. Glossa 1. Part. 4. n. 2. p. 78. 79.* sequentibus refert: *Prudenter mihi fecisse videtur Pater Sergii Galbæ Romani Imperatoris, qui (ut scribit Tranquillus) cum esset brevi corpore ac etiam gibber, & tamen a Livia ocellina divite admodum pulchra, ultro esset in virum appetitus & aliquanto enixius, illum subinde instanti vitium corporis, secreto posita veste detexit, ne quasi ignotam fallere videretur: Simile quippiam fecisse tradit, APULEJUS Lib. 2. Floridorum, Craten Thebanum nobilem Philosophorum, cujus & decreta Canonica meminerunt 12. quæst. 2. §. Crates, ubi tamen Socrates perperam legitur. Nam cum & Hipparchia, quæ & ipsa Philosophiæ deditissima fuit, eum maritum optaret, is inter scapulum detexit, quod esset gibbosum, peramque cum baculo & pallium humi posuit, professus puellæ eam sibi esse supellectilem, eamque formam, quam videret. Proinde, inquit, sedulo te consule, ne post pœnitudo te capiat: Enim vero Hipparchia conditionem accepit, respondens, jam sibi provisum satis esse & satis consultum, neque ditio rem maritum, neque formosorem uspiam gentium posse invenire: proinde duceret,*

ret, quo liberet: Et ita Crati nupsit Hipparchia. Haud felis, in sacco comprehensi, emptio bene cedit: ideo in matrimonio ineundo desideratur mutuus conspectus & nihilominus satis sæpe minus secundis fortibus ac successibus matrimonia perficiuntur, sub explicata fronte interdum latet anguis, crocodilus, basiliscus; in ære prægnante pera, quam aliqui præcipitato iudicio pro utensili, magno quasi linteo cœlitus demisso, æstimant, delitescunt sæpe quadrupedes, terrestres feræque & serpentes & aëreæ volucres; nec facile hæc introspiciendi datur facultas. Hinc Leges civiles etiam præcipiunt, quod qui *mancipia aut res inanimatas sive mobiles sive immobiles vendunt, certiores facere debeant emptores, quid morbi vitiiue latentis, sui que rei sit. l. i. ff. venditor ff. de act. empt.*: quare AMBROSIIUS *Lib. 3. officiorum* inquit: *in contractibus vitia eorum, quæ veneunt, prodi jubentur, ac nisi intimaverit venditor, quamvis in ius emptoris transferint, doli actione vacuantur*: addimus VALERII MAXIMI *Lib. 8. cap. 2. in princ. iudicium M. Porcii Catonis, bonæ fidei venditorem nec commodorum spem augere, nec incommodorum cognitionem obscurare oportet*: Testimonia ex auditu inferiora oculatis iudicantur, quoniam relationibus sæpe quædam adduntur, quæ nunquam oculis observata ingeniose excogitata & ficta esse deprehenduntur: ideo a POLYBIO *Lib. XII. Hist. cap. 15. oculi certiores auribus testes vocantur*: quare PHILO *Lib. de Iudice* testatur: *Qui auritos testes accipit, vane, non sane accipit: nam oculi rebus ipsis interveniunt & contrectant quodammodo negotia rotaque percipiunt adjuvante luce, per quam illustrantur de-*

A 3

preben-

prebendunturque omnia; aures autem sicut recte dixit quidam e veteribus, minus fidei habent, ut quibus non cum ipsis rebus sit commercium, sed cum sermonibus, rerum interpretibus, non semper veritatem sectantibus. Qui pelliceam copulativam aut conciliatoriam vestem, einen Ruppel-Belze acquirere gestiunt, illi ex auditu sæpè mira promittunt, dum interdum de externis, quia de occultis non possunt, judicant, aliquando multa addunt, quæ magis optantur & desiderantur, quam quæ vera ac realia agnoscuntur, aut in subiecto observantur; & ita aliquoties ad sortem & bona vota matrimonia contrahuntur & promoventur, auf guth gerath wohl: utut autem juxta MASCARDUM de Probationibus conclus. 1183. n. 60. nemo cogitur suam detegere turpitudinem, tamen unus alterum sua turpitudine suisque vitiis haud decipere debet, ne consecraria fraudis majorem turpitudinem causentur: Quo itaque tales difficultates & ambiguitates resolvantur, ac cognitio dubitationis & dissidii ex æquo formetur, ideo ocularis inspectio decernitur, quia secundum DIODORUM SICULUM Lib. I. c. 84. narrare quidem facile est, sed narranti credere, nisi quis ipse viderit, perdifficile: ob id in Sacris æque ac civilibus casibus visitationes & inspectiones magnam fidem nanciscuntur: intenta enim oculorum applicatio facilius quod justum, certum, verum & salubre est, detegit atque invenit, sicut ab eod. DIOD. SICULO Lib. 3. cap. 4. Ægyptiis oculus justitiæ servator & corporis custos dicitur: Quod si etiam oculi, nec ægritudine quadam affecti, nec præcurrente imaginatione corrupti, nec perverso

so ministerio applicati fuerint, tunc faciliorem viam
 eruendi veritatem reperiunt; finsecus autem oculo-
 rum officium administretur, perinde fallaces fieri an-
 notatur, ut juxta C A R T E S I U M Sensus interdum
 fallere solent, uti in vulgari dictorio enunciant, mein
 Gesicht hat mich betrogen, licet non raro phantasia de-
 cipiat Sensus. Si vicissim provide, congrue & atten-
 te oculorum usus instituitur, multum sane ipse præ-
 valet: hinc referente S T O B Œ O *Serm. XII.* & allegan-
 te E R A S M O *Lib. 3. opophthegm. Thales Milesius interro-*
gatus, quantum a vero distaret mendacium? quantum oculi
dixit ab auribus, & ISIDOR. Hespal. I. orig. c. 40. de o-
culo elocutus est: Melius oculis, quæ fiunt, deprehendimus,
quam ea, quæ auditione colligimus, quæ enim videntur, sine
mendacio proferuntur. Et tales inspectiones aut scru-
 tationes oculares in foro medico eximie utilitatis &
 necessitatis sunt: Arduum enim sæpe atque anceps
 negotium est, citra visitationem, verbis tantummo-
 do, consiliis atque chartis curare? Quamvis autem
sensus visus nobis multarum rerum rationem & differentiam
demonstret, juxta A R I S T O T E L E M Lib. I. Metaphys.
tamen etiam oculi principes sunt ad nocendum & fallendum
in sensibus, ut A U G U S T I N U S Lib. 10. confess eloquitur:
 inspectio etiam non absolutum & infallibile, nedum
 perfectum semper medium eruendi veritatem est, id
 quod præsentī Inaugurali argumento demonstratum
 dabimus, quando de INSPECTIONIS CORPO-
 RUM FORENSIS IN CAUSIS MATRIMO-
 NIALIBUS FALLACIIS ET DUBIIS agere con-
 stituimus: Cui labori ut optimus actionum nostra-
 rum

rum Director ex almo annuat & benedicat, eidem-
que exoptatos largiatur successus devotissime pre-
camur.

§. I.

INnumera, imo plurima oculis nostris sunt *abscondita*,
de quibus audacter præsumere & frivole judicare
haud prudentis hominis character est: SENECA in
Quæst. Natur. Lib. VII. c. 30. inquit: *quam multa per
secretum eunt, nunquam humanis oculis orientia? ne-
que enim omnia Deus humanis oculis nota fecit; quora pars
oculis nostris committitur: ipse qui ea tractat, qui condidit,
qui totum hoc fundavit, deditque circa se majorque est pars
operis sui ac melior, effugit oculos, cogitatione visendus est.*
Et quamvis juxta eundem *Ep. 6.* *Homines amplius oculis,
quam auribus credant*, nihilominus *ocularis* indagatio *pro-
vidum* requirit animum, ne *nimum oculis* tribuendo *falla-
cia* atque dubia formemus judicia. *Inspectionis forensis* ali-
qualem rationem & disquisitionem suscipientes, amplio-
rem hanc tractationem ad *unum* selectum respectum at-
que objectum restringimus, quando prius indicavimus
*Inspectionum ocularem judicialem esse actum, quo judici
in re quadam controversa aut dubia curatiori sensuali ob-
servatione aut intuitu demonstratur, eam sic & non aliter se
habere aut constitutam esse conf.* SCHEINEMANN *de ocula-
ri inspectione* *rh. 4.* Quoad nominalem hujus notionis co-
gnitionem dicit FELTMANN *de Cadavere inspiciendo* *cap. 2.*
§. i. *quod inspicere nihil aliud sit, quam diligenter & accu-
rate intueri.* *Inspectio hæc aut ocularis observatio & in-
dagatio variis in casibus locum invenit, quo generatim*

totus

totus titulus 4. ff. Lib. 25. de inspiciendo ventre pertinet: interea in omnibus casibus *arduis, controversis, intricatis & dubiis*, ad *medicum* forum etiam spectantibus, illud monitum B. STRYKII *de Jure Sensuum disp. l. c. 1. n. 12.* valet, *in omni delicto, quo accurata institui possit inquisitio, judex visum, ocularemque inspectionem habere debet*: Multiplex quidem inspectionis ordinatio atque usus in casibus forensibus deprehenditur, sed nostri instituti sphaera non permittit, ut in ampliorem talem deductionem excurramus: e multis, qui *varias causas, discrepantia objecta & subjecta*, nec diversos *casus & modos* annotandos & observandos allegarunt, provocamus ad B. STRYKII *tr. de Jure sensuum l. c. ubi n. 16. sq. de inspectione cadaveris in casu commissi homicidii n. 20 sq. de inspectione inflicti vulneris: num. 22. de inspectione vestigiorum, eorum qui praesumuntur delictum quoddam commisisse, quorum calcei cum vestigiis conferri debent: n. 24. de inspectione inventi alicujus cadaveris, de cujus homicidio non constat: n. 27. de inspectione veneno interfecti, n. 31. de inspectione carceris, & n. 36. incarcerationi, n. 40. de insp. in maturitate partus, n. 44. de inspiciendo ventre, num. 45. quoad graviditatem, n. 49. quoad virginitatem & suspicionem commissi infanticidii, n. 54. quoad impotentiam coeundi, n. 56. quoad aetatem, n. 59. quoad Hermaphroditos agitur*: Similiter ab eodem B. AUTHORE *in usu moderno ff. Lib. 25. tit. 4. p. 377. sq.* varii casus recensentur, in quibus apud Romanos inspectio locum obtinuit; sicut FELTMANN. *l. c. per totum cap. II.* diversos inspectionis usus forenses recenset: Sed dum *quaelibet species harum Inspectionum peculiarem* explicationem meretur, non nisi *illam* e singulis hoc themate seligere pla-

cet, quæ in foro *tori* f. causis & controversiis *matrimonialibus* aliquando necessaria esse reputatur & decernitur: quoniam itaque non raro tales *matrimoniales* concertationes occurrunt, quæ ad *arcana corporis* attinent, & *impudico* ac fordido interdum calamo describuntur, ita in talibus processibus, *divortia* urgentibus, iudex aliquando ad medium & subsidium ocularis inspectionis instituendæ confugere debet, de quo certa & congrua applicatione valet, quod FRÖLICH in *Comment. in Constit. Carol. Lib. I. tit. 5. p. 15. de inspectione cadaveris* inquit: Die Besichtigung ist ein Theil, und zwar der vornehmste der inquisition, und des ganzen Processus, wodurch einen Unschuldigen viel geschadet, und einen Schuldigen geholfen werden kan 2c.

§. II.

Hæc inspectio corporum, *conjugio* vinculatorum, *utriusque* Sexus requiritur a *medicis* quippe *judicialis* & forensis actus instituendus; ubi mox *duplex generalis* consideratio sese offert: *primo* quando *medici maritatorum* subjectorum *corpus oculari* inspectione scrutantur, & quidem sine ulla occultatione sciente & consentiente *utraque* parte, quando aut ipsæ partes *genitales* aliquo *morbo*so vitio laborant, quod mutuam copulam impedit, aut *minus securam* reddit, ne unum ab altero *inficiatur*, sive tales affectus in *vicinitate* earum partium deprehendantur, velut sunt *tumores, verrucæ, aliæ excrescentiæ, tubercula, serpigines, excoriationes, profluvia, ulcera* manantia, serpentia, fistulosa, concretiones, coarctationes, atrisia, irregularis status hæmorrhoidalis, fluor albus, scabiosæ pustulæ & prurigines, furfuraceæ secessiones & qui plures alii affectus pudicas hæc partes corripere & detinere solent, quos

medici

medici & chirurgi inspicere debent, quo iisdem certio-
 rem & faciliorem medelam ordinare valeant: deinde quando
clanculum personæ *conjugatæ* seorsim & *in scia* altera par-
 te in certis *accidentalibus* malis, quæ sibi contraxerant,
 clandestina evagatione & violatione fidei matrimonialis
secretum consilium medicum conquirunt, insuper *medicis*
 se ostendunt & manifestant, quando cum *alio impuro* sub-
 jecto carnale commercium iniverant, & fœdam infectio-
 nem domi secum gerunt, unde aliquando fieri solet, ut u-
 num *inquinatum* subjectum alterum purum & innocens e-
 conjugibus inficiat: aut quando pudica quædam conjux in
 manus impudici mœchi infelicitè incidit & inter violentas
 ac anxias colluctationes vim aliquam in *genitalibus* lo-
 cis a lustrone passa est, ut medelam ob eandem quærere
 teneatur. Talis inspectio *simpliciter medica est & cogni-*
tionem atque *sanationem* mali, pro solo habet objecto: Se-
 cundo, quando sub controversiis ac diffidiis, thorum atti-
 nentibus, unum conjugatorum subjectorum de altero ob
defectus & vitia corporis conqueritur, ac pro causa sua ju-
 stificanda atque certioranda *proprio* nutu *privatæ* alicu-
 jus medici inspectioni se concredit atque submittit;
 quam inspectionem autem adversa pars quippe incon-
 venientem, insufficientem, suspectam atque illegalem
 rejicit: Si itaque talis inspectio fide digna atque omni ex-
 ceptione major esse debet, requiritur, ut sit *judicialis*, aut
 a iudice ordinario & constituto decreta, subinde etiam a
 personis congruis & idoneis instituta: haud tamen præ-
 sens nostrum institutum est, ampliori explicatione indica-
 re, *quæ, quot, quando & ubi* certæ destinatæ personæ huic
 actui ad- & interesse debeant, quoniam hic labor *præcipuum*

nervum & respectum præsentis annotationis non concernit. Quod autem *palmarium* argumentum tractationis nostræ est, id versatur circa *ineptitudinem*, qua una pars alteram accusat, quo minus eadem ad *mutuam* copulam in negotio propagandæ *sobolis corpore* habilis atque *naturaliter* instructa est; cujus querelæ *varias* rationes atque *causas* controvertentes personæ proferre sciunt, ut una pars in alteram *culpam* conjicere sciat, soleat, ideoque *judex ambigat*, utri credendum: cardo itaque rei in hac lite versatur circa *impotentiam coeundi*, respectu utriusque Sexus: & quoniam absque hac facultate *imprægnatio* fieri haud potest, ita nullæ lites ordinariæ & regulariter moventur & instituuntur, si præter potentiam *legitime* coeundi, *sterile* tamen permanet matrimonium: ut *extrajudicialiter* quidem Rahel a Jacobo postulare queat, ut sibi liberos conciliaret, alioquin se morituram; *in judicio* autem si nullus defectus coeundi præsto est, parum vel minus audiri mereatur: Et hoc præcipuum momentum tractationis præsentis erit.

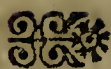
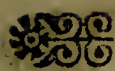
§. III.

Præter hoc interdum occurrit causa litis & diffidii, quando *mas* conqueritur, se in *conjuges* sua, *recens* nupta, non invenisse & obtinuisse *virginem*, aut virginalia in ea non invenisse, juxta illud *Deuteron. XXII, 14. sq.* ubi suspicio *perditæ aliunde* virginitatis & *prægressæ* de virginationis, aut deflorationis urget, quando imprimis obtreptione adfectus mas propterea copulam carnalem cum fœmina non perficit, sed sine commissa tali miscela ad senatores civium in curia, aut judices eam defert, acriterque accusat, (licet comparet rarius fœminæ puræ, intemera-

tæ

rae ac castae similem querelam & litem in *suspectos masculos* devolvant, quasi hisce liberum sit, hanc legem castitatis violare, & rigorem illius in altero tantum sexu urgere, dum hodierni hominum mores quoad hanc qualitatem multas aberrationes a regula & lege suspicari permittunt, quamvis juxta tenorem juris divini haec *puritas corporis* in utroque sexu salva, integra & *mutua* requiratur) ideoque vel *inspectionem corporis* accusatae, vel *aliam* inquisitionem & detectionem veritatis indicat & postulat; quemadmodum inter Israelitas usitatum fuerat, productionem & inspectionem vestis expansae, a parentibus inculatae factam, iudicio Senatorum tradere & exponere, ut pro rei cognitione & inventione vel multa castigationis & pecuniaria, vel poena lapidationis exerceri queat: qui ritus si adhuc in more positus esset, quod non betulae arbores, aut lapidicinas requireret? An itaque talem inspectionem decernere *fidum* & consultum sit, quidve *veri* certique in eadem subsit, breviter hoc loco etiam annotabimus: quoniam alias in re *dubia* atque *incipiti anceps* & fallax experiri medium, nunquam *rationi* & observationi artificiosae atque fundatae respondet. *Tertius* casus, in quo inspectio corporis ad componendam quandam *controversiam* & decidendam litem necessaria judicatur, ille est, quando in partibus, *generationis* officio ministrantibus, maritatarum personarum monstrosa *deformatio* & *Hermaphroditica* constitutio accusatur, ob quam una alteri *cobabitare* nequit: ita quidam homines hoc *vitioso* habitu praediti, sub spe futurae *spontaneae* mutationis matrimonium ineunt, hac autem animi levitate & temeritate ad consequentia dissidia ac turpis sui naevi revelationem ansam praebent. Aliquando etiam

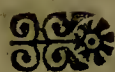
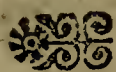
accidit, ut neutra partium conjugatarum ignominiam *im-*
perfectiōis sui corporis tolerare & gestare velit, quando
 pro sua cognitione talem defectum in se ipsa non sentit, id-
 eoque *una* in *alteram* partem culpam devolvit, & tandem
peritioribus hanc difficultatem & ambiguitatem extrican-
 dam & decidendam committit: quo *ocularem* inspectio-
 nem æque necessariam esse iudex interdum arbitratur: Ra-
 rius autem evenit, ut *utroque* pars *extra iudicium mutua a-*
micabili conciliatione, deliberatione ac conclusione se *pri-*
vata alicui inspectioni *peritorum* submittat, ne aliorum
 malevolo iudicio ac *ludibrio* se exponat, sed citra animo-
 rum disjunctionem causam *tacite* & *placide* scrutetur, quæ
infecundo conjugio tribui mereatur: raro itaque tali mo-
 do una pars alteram cum *lenitate* & *patientia* perfert, sed
 ob *morosam* & fastidiosam *impatientiam* & adversitatem
 facilius rem *parvam* nimium quantum extollit & magnifa-
 cit: Ad ejusmodi *extrajudicialem* & minus forenssem, mu-
 tuæ vero cohabitationis opus concernentem inspectio-
 nem corporis pertinet, si forsan *genitalia* organa matri-
 monio junctorum subjectorum aliquo vitio *curabili* labo-
 rant, quæ actum *congressus* carnalis *impediunt*, ut propter
 ea non ad præcipitatum consilium *dissolvendi* matrimonii
 impatienter confugere teneantur, cum adhuc spes impe-
 trandæ *restitutionis* in integrum affulget: Ob id non male
 interdum, sed admodum iuste & circumspectæ iudices ex
alia forensi inspectione judicant, an adhuc *tempus* ad *cura-*
tionem congruam instituendam, quid quod *artificiosa* talis
 medela decerni mereatur, priusquam confestim ipsum de-
 sideratum *divortium* decernatur, siquidem nec impossibi-
 le, nec inauditum est, fore ut *varia vitia* corporis, *genera-*
tionis

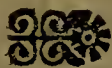
tionis negotio præjudicioſa cum tempore & patienti expectatione *emendentur* atque tollantur: Cum viciffim ejusmodi *leviora* impedimenta, quando ad judicium deferuntur & ſub Advocatorum irritamentis & impulſibus agitantur, ob varios *morales* & *phyſicos* influxus, ſucceſſive *accreſcant*, ac ſub ejusmodi *judicialibus* concertationibus *firmiores* & profundiores radices capiant: quemadmodum nonnunquam talis contrarietas & *defectus* cum *mora* & tranquilla patientia *meliorationem* nanciſcitur, ſi unus alterius infirmitatem *quietius* toleraverat: ob id hujus controverſiæ actores omnes nervos intendere debent, quo partes, in *diffidio* pronas, ad *amicabilem* tolerantiam, patientiam & expectationem diſponant. Juſte & recte itaque in *nonnullis* caſibus ad probandam aut integritatem, aut impotentiam *triennalis* conceditur terminus: *vid. SIMON de impotentia conjugali cap. VII. tb. 3. n. 2.* hæc differens: quando *defectus occultus eſt*, & *manifeſtare difficilis* (v. g. quando *vir eſt infirmus, vel alias impeditus adeo ut experientia minoris temporis certa non ſit*) tunc partes *cobabitent per triennium a tempore celebrati conjugii, tam de jure Canonico c. 5. laudabilem c. 7. litteræ X. de frigid. & maleficiat, quam Civili Novell. 22. cap. 5. (etiam ſi de hoc olim tantum biennium conſtitutum erat l. 10. C. de Repud.) quo elapſo, ſi vir, quod pro veritate vir ſit, non oſtendat, licebit mulieri & ejus parentibus diſjungere matrimonium. Nov. cit. Beuſt. P. 2. c. 14 in fin. Melancht. Ludwell. Beſoldus &c.*

§. IV.

Oculari quidem inſpectioni magna tribuitur fides, unde *SCHWEDERUS in Conſil. Tubingens. Vol. I. conſ. 17. n. 76. ſq.* inquit: *Sic namque ocularem inſpectionem efficaciffimam*

*nam ac veracissimam probationem, qua nulla major in jure
detur expresse post alios plures a se allegatos, Andr. KNICHEN
tr. de sublim. territ. jur. c. 3. n. 86. per l. 8. ff. l. 3. C. fin. regund.
Cum veritas magis per oculos, quam per aures animis homi-
num infigatur §. fin. de grad. cognat. siquidem quod oculus
vidit, nemo fideliter negat. BALD. Vol. I. cons. 379. n. 6. quia
sensus ocularis omnium accerrimus ac præsentissimus digno-
scitur. Hinc apparere dicitur, quod ex oculorum inspectione
nobis constat, ANGEL. Cons. 317. n. 2. KNICHEN d. l. n. 88. Et
inde quoque testes, quorum dicta ocularis inspectio loci & evi-
dencia rei adjuvat aut confirmat ceteris præferuntur Hier.
Gabriel. Vol. 2. cons. 180. n. 11. adeo ut Plautus dicat: pluris
oculatus testis unus, quam auriti decem. Annectimus te-
stimonium LAUTERBACHII Consil. Tubing. Vol. III. cons.
250. n. 16. Ocularis inspectio inter præcipuas refertur proba-
tionum species, & plenam operatur probationem BERLICH. P.
I. Concl. 36. n. 17. imo omnium optima esse perhibetur Tiraqu.
tr. de retract. §. 7. gl. 1. n. 39. omniumque in mundo fortissima
Pruckmann Vol. I. cons. 27. n. 73 quæ rem facit manifestam
Besoldus thes. præct. voc. Augenschein. Præcipue autem in
inquirenda & dijudicanda impotentia coeundi inspectio cor-
poris maxime necessaria a medicis instituenda a SIMONE
Præsid. Acad. disp. 14. de impot. conjug. tb. 1. cap. 3. n. 4. de-
claratur: & num. 5. adjicitur, allegantes hoc impedimentum,
tam in coeundi, quam in generandi impotentia, & tamen
inspectionem recusantes, non sunt audiendi, tanquam si nihil
ad rem faciens allegaverit, quæ verba sunt P. ZACCHIE qu.
med. leg. Lib. 3. tit. 1. qv. 9. n. 6. Talem inspectionem in
matrimonialibus necessariam prædicat STRYCK. in usu mo-
dern. in Lib. 25. Lit. 4. ff. p. 379. sq. dicens: Sic inspectio lo-
cum*

cum habet, quando de inhabilitate ad matrimonium dubita-
tur, ubi ventris inspectio decernitur & medicorum arbitrio
committitur, de quo pl. dixi in tr. de Fur. Sens. disp. 1. cap. 1.
n. 54. p. 46. quo loco B. author differit: eadem quoque in-
spectio locum sibi vendicat, si præter impotentiam coeundi lis
a conjugē conjugimoveatur, & divorcium ab uxore petat ma-
ritus, ut si adeo arcta sit, ut mulier fieri non possit &c. Per-
tinet huc suffragium SIMONIS in Præsidiæ academici disp.
XII. de oculata fide cap. 3. p. 539. In sponsalibus de præsentī
desiderantur non impotentes ad debitum conjugale reddē-
dum: hinc ubi ejusmodi defectus inhabilitatis occurrit, ut &
pars, sane vitium urget, Consistoria nostra inspectionem ocu-
larem per peritos chirurgos & medicos conficiendam Magi-
stratui requirenti præscribunt: prout eundem processum do-
cet in specie impotentia masculinae Consist. Witteb. op. Dede-
ken. Consil. & Decis. Vol. 3. Lib. 4. Sect. 6. n. 5. p. 503. addit &
pergit idem author ib. p. 540. quod si maritus conqueratur
de impotentia uxoris, tunc judex debet adhibere matronas
expertas & honestas, quæ eam inspiciant, & post inspectio-
nem mediante juramento dicant, quid sentiunt. Constat
vero vicissim, quod hæc denudatio, propalatio & inspe-
ctio corporis, quippe inhonesta, impudica, turpis atque ob-
scæna æstimata sit: quare P. ZACCHIAS Lib. 1. tit. 1. qu. 6.
n. 72. inquit: inspectio corporis a Justiniano honestatis cau-
sa explosa fuit: Adjungimus SANCHEZ de Matrim. Lib. 7.
disp. 104. n. 28. judicium: eo ipso ait, dum de aliis signis con-
stat, ex quibus illæsa honestate ac pudicitia, potentia aut im-
potentia coeundi præsumitur: cur Christianis ad suum Ju-
stiniani pudori parere & honestatem servare, non religio e-
rit: præterea hanc inspectionem KRESSIUS Comment. &

*not. ad artic. 35. Constit. Crim. Carol. not. 2. p. 63. ignominio-
sam vocat, quæ non admittenda, nisi peculiaris suspicio
contra aliquam militet: præter hosce inspectionem parti-
um genitalium, judicialiter decretam, turpem nominat
SALMUTH Comment. in Guidon. PANGIROL. Rev. memo-
rab. Lib. 2. tit. 10. p. 173. dicens: turpis est illa partium veren-
darum & venereæ colluctationis atque congressus inspectio,
quam Gallis suis usitatam graphice depinxit Annæus Rober-
tus Aurelius, solet etiam sæpe numero ea fallax esse: conf.
HERTIUS & RAMDOHR de Inspectione oculari. TUSCHIUS
Prætic. Conclusionum Juris Tom VI. p. 343. conclus. 776.
Probatio per aspectum privilegiata in multis: Accedit te-
stimonium BOHNII de Off. Med. Dupl. Part. II. cap. IV. p.
584. sq. inquiringis: inspectionem ocularem ubi de puber-
tate judicandum pudicitie & castitati repugnare Hostiensis
de despons. impub. rubr. 2. n. 4. MENOCH. de arbitr. jud. qu.
Cent. I. cas. 58. SANCHEZ de matrimo. Lib. 7. disp. 104. n. 32.
atque SCHNEIDEW. Instit. Lib. I. tit. 24. turpem ejusmodi
corporis adspectum maxime reprobant, innixi potissimum In-
stit. tit. quibus modis tutela finiatz & C. quando tutela vel
cura desinit, ubi quæ corporis inspectio hujus causa adorna-
ta in fæminis olim impudica visa fuerit, ad masculos quoque
eam extendere jubet Imperator. v. SCHURIGII Pariben-
logia Sect. 1. cap. 2. p. 12. sq. conf. Ej. Spermatol. cap. X. §. 10.
p. 520. sq.*

§. V.

Sed dum ratio officii & *instituti* nostri præsentis non
requirit inquirere & dijudicare an ejusmodi forensis in-
spectio organorum *pudicorum* utriusque sexus honestati &
verecundie non repugnet, licet in alio casu necessitatis,
quan-

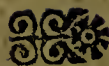
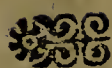
quando illæ partes *morboso* quodam affectu laborant, qui in sacco veluti atque *occulto* curari nequit, nisi medici & chirurgi eundem adspiciant & probe explorent, ubi verecundiæ haud adversatur, si subjecta hæc partes ægras, squalidas & impuras in arte peritis manifestant & demonstrant; sicuti vicissim pudori non resistit, si ad indagandam certitudinem & *veritatem*, ad componendam litem & *diffensionem*, & ad sublevandam *justitiam*, adeoque *non frivole* talis inspectio suscipitur, modo regulæ honestatis & monitum illud AUGUSTINI *Lib. 14. de Civit. Dei cap. 27.* observentur: *quisquis ad has litteras impudicus accedit, culpam refugiat, non naturam: facta denotet suæ turpitudinis, non verba nostræ necessitatis.* Inter alias autem vicissitudines & *qualitates*, ad inspectionem forensensem in causis *matrimonialibus* attinentes, hoc rhemate *fallacias*, dubitationes & ambiguitates sub eadem obvias, brevi disquisitione annotabimus, quo justus & circumspectus iudex in decidendis casibus & controversiis *certiori* nitatur fundamento. Reminiscimur autem hac occasione illius asserti, *congrua* relatione ad *præsentem* considerationem applicandi, quod sequentibus LEYSER *in meditat. ad ff. Specim. XIV. medit. VI. p. 149. & 150.* profert: *etsi enim istam inspectionem* (quæ ad investigandum præteritum partum adhibetur) *aliquando fallere posse non omnino inficiemur; tamen illa remedia quæ aliquando fefellerunt, non omnino rejicienda sunt, cum alias fides actorum, testimonium duorum testium, tortura & cetera, quæ quotidie a iudicibus adhibentur, nullius momenti esse deberent.* At si non de puerperio, sed concubitu saltem controversia est, tum inspectionem ad investigandam virginitatem parum recte adhiberi cum Cujacio *Lib. 17. observ.*

27. & Jo. Wittenberg. ap. Beyerum in append. dissert. de Legato liberationis ab indebito n. 12. existimamus: etsi Pontifex in c. 4. X. de Probat. & Stryck de Jur. Sens. diff. 1. c. 1. n. 49. dissentire videantur, atque illustre bujusmodi inspectionis exemplum ap. Jo. Cuspinianum in vita Henrici VII. Imperatoris, & Lebmannum in Chronico Spirensi Lib. VII. c. 11. occurrat. Per *Fallacias* autem non intelligimus *fraudes* ac *dolosas* deceptiones, quæ consulto aut ex constituto *arbitraria* inventionem committi possunt, sed *causas*, quæ vel *ambiguitate* sua, vel *abscondita* conditione, vel *incompleta* & imperfecta sua qualitate, vel *instabili* & simulationi imo *animi affectibus* obnoxia affectione veritatem sub inspectione eludunt, ac *claudicantem* certitudinem constituunt, ut ita *judices post* inspectionem decretam & administratam, æque *dubii* ac incerti sint, quam antea fuerunt, dum variæ circumstantiæ concurrunt, quæ in prosecutione actionum & processuum animum judicantium a *physicis* & *manifestis*, ad *morales* & *intrinsecas*, magis *latitantes*, causas animum, præsumptionem & suspicionem deducunt, ita ut ex *consequentibus* appareat, *præmissam* inspectionem *supervacaneam* & infructuosam extitisse, opera, sumptus & conexos diversos motus animi in personis inspectis *frustrano* fuisse: cujus *irriti* actus illa proferri poterit excusatio, *non putaram, wer alle Dinge zuvor wüßte* &c. Aliquando evenit, ut *vanus* inspectionis successus posthac varias *dubitationes* in animum instillet, an *congruo tempore*, *modo*, *ordine*, *loco*, *constantia* instituta sit, inde evenit, ut *post diu* agitatam controversiam, quando partium litigantium crumena admodum mulsa, & animi valde irritati, perturbati & corrupti fuerunt, tandem sententia definiat, die-
sem

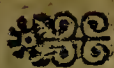
sem nach sind beyde Theile, nach vorhergegangenen Zureden, sich wieder beisammen zu begeben, und als Christliche Eheleute einander beizumohnen schuldig, in Entstehung dessen aber durch dienliche Zwangs-Mittel dazu anzuhalten: B. R. W. Interea factum est, quod *regulariter debuit & potuit* fieri, quamvis *successus & eventus non* respondeat desiderio partium.

§. VI.

Ut autem in ordine *nonnulla exempla*, specimina & quosdam *casus fallaciarum* talium atque dubitationum proferamus, primo loco disquisitioni nostræ se offert *Pubertas* naturalis, adeoque *aptitudo* quoad membra, *generationis* officio ministrantia, ad *legitimum*, perfectum ac *fecundum matrimonium* ineundum: apud Græcos atque Romanos olim iudiciū de *pubertate* per ocularem inspectionem institutum fuit: de hoc ritu autem ac scrutinio SIMON *Præsid. Acad. disp. XII. de Oculata Fide cap. 2. p. 537.* ita differit: *verum cum successu temporis id inverecundum & oculis & auribus quid? flagitii principium duceretur, nudare inter cives corpora: Cujac. ad c. puberes 3. X. de desponsar. impuber. Valer. Max. Lib. 2. de instit. antiq. Cic. Lib. 1. offic. Tertullian. in Lib. de virginit. veland. Tholosan. Syntagm. Jur. univers. Lib. 9. c. 9. n. 10. merito Imper. Justinian. mutavit hoc - - qua de causa non membra, quæ Deus & natura occultavit, sed ætas spectanda sunt, indagatione corporis inhonesta cessante &c.* Non quidem nobis placet in considerationem & decissionem *pubertatis* latius excurrere, nec amplius indagare, an causis *physicis* & civilibus conveniat illud iudicium, quod TERTULLIANUS *de virgin. veland. c. 11.* profert: *tempus*, inquit, *etiam Ethnici obser-*

vant, ut ex lege naturæ jura sua ætatibus reddant; nam feminas quidem a duodecim annis, masculos vero a duobus amplius ad negotia mittunt, pubertatem in annis non sponsalibus aut nuptiis decernentes. Ast hæc cognitio multum ab eo abludit, quod frequentius aut ut plurimum evenit: recte enim ZACCHIAS *qu. med. leg. Lib. 1. tit. 1. qu. 6. n. 34.* testatur: *si experientiæ credendum est, ex fæminis vix duodecimam partem duodecimo anno purgari compertum est: imo & multas ex iis, quibus etiam calidius temperamentum a natura inditum est, vix in ipso decimo quarto in hisce nostris regionibus purgari diligenti adhibita cura cognovi, licet nonnullas, sed numero paucissimas, duodecimo anno, aut etiam citius purgari compeverim: in quem locum ita commentatur COCCEJUS: leges aptari debent iis, quæ ut plurimum non quæ raro fiunt: multæ enim regulæ ob varios anticipesque casus in jure constitutæ sunt, quæ non necessario, & universaliter obtinent, sed indubie tantum & quamdiu alia ratio certior aut melior non appareat - - negotia enim in jure adeo sæpissime variant modo, tempore, qualitate aliisque circumstantiis, ut de iis perpetua & constans regula tradi non possit: Quemadmodum autem in observatione naturali exempla constant præcociæ & anticipatæ pubertatis, qualia allegantur ab Hieronym. *Epist. ad vital. Tom. III. Rhodigin. Lect. Ant. L. XIV. c. 8.* FRANCKIO in *l. c. ZACCHIÆ n. 33.* Paullini *Zeitfürzende Lust P. I. n. 18. p. 55.* SCHURIGIO in *Spermatol. c. 4. §. 16. p. 185. sq.* in D. PRÆS. *Jurispr. medic. Vol. 1. Part. 1. cap. 2. §. 9. lit. e.* ita vicissim alia retardatæ pubertatis testimonia & exempla in languidis & debilibus naturis obtingunt: Quodcunque autem ex prædictis accipiatur judicium, quoad pubertatis cognitionem, siue fuerint signa*

gna in *corpore*, sive *ætatis* æstimatio, ad *utrumque* tamen respectum *fallaciæ* occurrere possunt & solent: quodsi enim aut masculus, aut fœmina sub persuasione mutuæ aptitudinis, *maturitatis* & pubertatis post inchoatum matrimonium *defectus* quosdam in thoro sentiat, licet interdum ob *juventutem* & innocentem educationem eosdem non cognoscat & intelligat, & si in hoc negotio magis *peritis* & exercitatis, velut parentibus &c. non nihil de tali defectu confitetur, & vel *sponste* indicat, vel sub *jocosa* confabulatione, quæ cum neo nuptis aliquando miscetur, aperit, vitium illud *detegitur* in facto, licet non in *causa*, in quo posteriori respectu dein *dubitatio* & fallacia latitat: utraquæ pars pro puberi æstimata fuerit, & sive *ætas* sive *corpus* consideretur, sive etiam aut *privata*, sive *judicialis* inspectio ocularis instituatur, quo fons & origo defectus aperiatur, nihilominus hæc indagatio aliquando spem & *judicium fallit*: fœminaprehenditur esse *menstruata*, & periodum duodecim, quatuordecim, sedecim annos attigisse, *haud* tamen interdum *admittere* potest virum, in quo nulla culpaprehenditur: ast si casus curatiori scrutinio inquiritur, vitium hæret in *irregulari* Mensium statu, in arctiori constrictione *spasmodica* vaginæ uterî, (quæ interdum in fanis ceteroquin feminis contingit, ut vagina virile membrum arcte constringat & retineat, *vid. REJES. in Camp. Elys. juc. qu. XLI n. 10.*) in connata & per *hereditatem* maternam communicata *genitalium* commotione, in *personali* & individuali *abborrescentia* carnalis hujuscemodi *congressus*, sub quo & mirabiles *animi* atque *corporis* commotiones, aliaque accessoria *impedimenta*, quoad hanc corporum miscelam con- & intercurre solent, quorum

cau-

causam fœminæ *sensibiles & verecundæ* occultant, quam nec *externum* & receptum iudicium, nec *inspectio* manifestam reddere potest. Æque ac in masculo & *ætas* integra ac *congrua*, & *membra* quoad *externum* intuitum perinde *perfecta* & illibata deprehenduntur, nihilominus autem *cobabitatio* a parte illius *imperfecta*, insufficiens, & *deficiens* deprehenditur, dum membri *vigor* & præstantia *vix diu* durat, ut *seminis* emissioni & communicationi satisfaciat, proptereaque fœmina de *mariti* maturitate & *pubertate* ambigat, præcipue si ille *junior* fuerit, adeoque bellum matrimoniale & litem ipsi denunciat & indicit: cujus defectus causa, aut in *temperamento* valde *frigido* & torpido, velut eminenter *melancholico* & *phlegmatico*, aut in *implantata* aliqua *generali infirmitate*, vel in connata speciali tam *parvum genitalium*, quam *functionis* generantis *debilitate*, nec non in *abscondita* & *ancipiti*, *adversa*, instabili, *vacillante valetudine*, &c. hæret, quam *nulla inspectio* aperire & cognitam reddere potest, quæ propterea in talibus & similibus casibus *fallax* atque supervacanea evadit. Ideo *ante* inspectionis decisionem & ordinationem *forensam*, medici consultatores *circumspecti* esse debent, ne *tales* causas in *utroque* sexu prætermittant, neve ad frivolam, ludicram & inutilem inspectionem ipsimet præcipitatem occasionem ministrent.

§. VII.

Quod si etiam in tali *juniori* ætate, quando de *integra pubertate* & maturitate ob vicissitudinem circumstantiarum *ambigitur*, subjecta quædam extreme *pudica* ac in varios *animi affectus* prona fuerint, tunc ad eruendam veritatem & indubiam causam, ut plurimum *fallax* est inspectio,

Etio, quo valet illud iudicium *MENOCHII de arbitr. judic. quæst. Cas. 117. n. 3. corporis inspectus non intelligitur de pudibundis, nam inspectio illa a jure ut turpis rejecta est*: inde evenit, ut sub tali *coacta* inspectione ob summum *angorem* & *pudorem* insolitæ ac *novæ* mutationes oriantur, velut *missiones involuntariæ*, *cruentationes*, *inflationes*, *stricturæ*, *contractiones*, *angustationes*, *abbreviationes*, *retorfiones*, *rubores*, *tumores* &c. qualia extemporanea *accidentia* minime *vera* causa *controversiæ* sunt, quin verius inspectionem *eludant*, & expectato suo scopo frustrentur. Præterea autem in *matrimonialibus* causis varii alii casus occurrunt, in quibus Inspectio sæpe *frivola* & inhonesta est: Non raro obvenit querela mariti *contra* uxorem, qua hæc ad *cobitationem* conjugalem quippe *inepta*, velut *arreta*, nimis *arcta* & occlusa accusatur; ideo aliquando *verecunda* conjux culpam in *maritum* devolvere & referre, aut *arcana tbori* coram iudicio propalare tenetur, dum hujus infirmitatem, languorem, *laxitatem* & mollem atque pendulam imbecillitatem indicare solet, quæ impedimento est, quo minus hic costam suam intrare & *penetrare* queat: hoc ut patefiat, iudex decernit *inspectionem*, sub qua maritus *virilitatem* suam robustam, densam, firmam, erectam, *rigidam* &c. probare debet: ad cuius experimenti desideratum successum inspectio magis *impedimento*, quam emolumento est, quoniam in *præsentia* judicialiter deputatorum medici & chirurgi, quippe virorum, non ita intime familiarium, corpus suum denudare, & quidem in tali statu hastato monstrare illi, in quibus vel tantillum *pudoris* est, *turpitudini* sibi ducunt, ob quam verecundam, eamque clandestinam *aversionem*, ut plurimum
D
quam-

quamvis vellent, aliaque occasione valeant, hoc tamen tempore, id quod debent, præstare non possunt, adeo ut alioquin sine causa & culpa innocenter de hoc defectu accusati, sub tali inspectione se strenuos viros, tanta firmitate eo tempore instructos, exhibere nequeant, & facile culpa in illis hære & subsistere queat: Huc quadrat, quod EX HORATIO AUGENIO Epist. & Consol. Tom. 2. Lib. 3 fol. 38. allegat SCHURIGIUS in Spermatol. Cap. X. §. 10. pag. 523. in causa divortii admonuit, manifestæ inquiens adfuerunt causæ, & medicis conscriptæ impediētes erectionem, odium scilicet, commemoratio rerum præteritarum, quæ vel maxime ad illius honorem pertinebant: rixas tumultus cum socru & socero & verecundia: sciebat enim præ foribus adstere obstetricem, archiepiscopalem notarium, quatuor medicos, ut magnam aliorum turbam prætermittam. Recordabatur præcepisse medicos illi, ut erectum ostenderet penem, antequam cum Coniuge rem haberet; quis, si hæc vera sunt, erigeret Penem? aut coeundi desiderium non statim amitteret? Non immerito Joh. Baptista Sylvaticus laudat Decretum Constantiense citius dissolvatur matrimonium, ubi impotentia postulatus fuit maritus, quam triennium præterlapsum sit, ut certius interea de re admodum sæpe intricata, & num vitium sit naturale, ne ope medicorum sanabile, constare possit. Quid ni autem facile liqueat decretam inspectionem in tali casu supervacaneam, inutilem sterilemque futuram, dum sub variorum animi affectuum ac morum concursu, tumultu ac miscela, velut tædio, morositate, indignatione, diffidentia, sollicitudine & ambiguitate de successu ac eventu præstandæ probæ, pudore &c. coram solenni tali deputatione & legatione, ne tritor quidem, aut
sub

subulcus, integra ratione præditus, desiderio huic atque imposito experimento *satisfacere* potest, quin certius illud aut plane non, aut difficulter, aut insufficienter succedat, & antehac perfecte & firmiter hastatus vir, ob ejusmodi solennes & judiciales inspectiones languescat: id quod eo certius eveniet, si inspectio talis, quæ *prima* vice *frustra* & sine effectu instituta fuit, iteratur, sub qua *prædictæ* qualitates duplicantur, ut eo certius denuo irrita atque vana inspectio reddatur, omnemque expectationem fallat.

§. VIII.

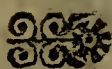
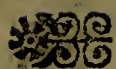
Ad *Feminas* inspiciendas quod attinet, quamvis quoad ordinationem honestarum *matronarum* ac modestarum *obstetricum* earum verecundiæ parcat judicium, variæ tamen *difficultates* & obstacula interdum occurrere solent, quæ inspectionem irritam & *fallacem* reddunt, dum præter id, quod familiaritate & *propinquitate* conjunctæ sceminae ad talem actum convocari & adhiberi *haud* debeant, ita per inde mulieribus inspiciendis ipse actus *judicialis* alienus est atque tædiosus, qui *semimaculans* & honestati contrarians reputatur, wann man sich hat müssen gerichtlich besichtigen lassen, quod in *opprobrium* & criminationem ducunt, quomodocunque fors ceciderit, sive in testimonium *innocentiæ* & integritatis suæ, sive, quod eo ignominiosius est, in ejus culpam & *convictionem*: ob id in tali scemina eo *potentiores* affectus pudoris, mœroris, angoris, ærumnæ, metus &c. dominium exercent, & varias *alterationes*, sicut in *universum* corpus, ita etiam in partes *inspiciendas* transferunt: proinde vero ejusmodi matronæ & obstetrices, quibus inspectio demandata est, ad *intricatas* & *intrinsecas* causas eruendas & dijudicandas imperitæ & ineptæ sunt; ni-

fi oculis & digitis crasso modo aliquam *angustiam* aut *am-*
plitudinem comprehendere, observare & indicare sciant:
 ob defectum autem cognitionis & *relationis mariti* ad *con-*
jugem suam nihil quod fidem meretur referre & denuncia-
 re valent, licet visum suum repertum juramento nonnun-
 quam confirmare debeant, id quod ab iisdem interdum re-
 quiritur *arg. l. 1. de vent. insp. c. fraternitatis ubi Gloss. in*
verb. district. de frigid. & malefic. nam fœmina quædam pro
 ratione suæ ætatis, temperamenti, staturæ corporis, ac
 temporis matrimonii, *sufficientibus* qualitatibus corporis
 sui prædita esse potest, licet respectu mariti, *procerioribus*
 membris corporis instructi, adhuc quædam *angustantes*
 difficultates adesse possint, quæ vicissim cum tempore, mo-
 ra, expectatione, patientia & moderata conversatione
 cum conjuge superari possunt, ut non necesse sit, quo ani-
 mus conjugum in fastidiosam dissensionem & impatientem
 litem, de divortio quærendo, præcipites ruant. Aliquan-
 do quidem iudices dubitationibus & difficultatibus, a prima
 inspectione adhuc residuis & obviis, quando de diligentia,
 peritia & dexteritate priorum mulierum, quæ inspectio-
 nem administrarunt, dubitant, subvenire cogitant, ut id fiat
 quod SIMON *de fide oculari cap. 3. p. 540.* differit, *si judex*
advertat, quod istæ mulieres non satis diligentes in ista inspe-
ctione fuissent, cum manus & oculi harum mulierum in his
casibus sæpe fallant, potest tunc denuo alias matronas adhibe-
re, quæ diligentius rem considerent c. causam de probat. c. pro-
posuisti, ubi Panormitani &c. Ast nec hæc *reperita* inspectio
 interdum priores dubitationes extricare & resolvere adju-
 vat: etenim nonnunquam in certis fœminis *latitantia* oc-
 currunt vitia, quæ ægerrime inquiri possunt, nisi cum tem-
 poris

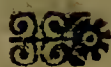
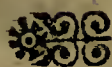
poris cursu magis manifesta evadant, velut *Scirrbi* & *acrescentiæ* ad *uteri* cervicem, quales *primis* temporibus sub *congressu* maritali molestiam & impedimentum accerfunt, extra hunc autem parum afficiunt: similis qualitatis sunt *intimiores* concretionēs membranosæ, quæ amplexibus matrimonialibus renituntur, aut aliud fastidium creant: inde nonnunquam tales lites oriuntur, quæ judices & medicos vexasse testantur; qualem allegat JOH. FRAGASO in *Libro declarationum* & quem casum REJES. *Camp Elys.* juc. qu. XL. n. 6. hisce commemorat verbis: *Fæmina quædam viro nupta marito litem imposuit de matrimonio dividendo, impotentia illius causa, cum tamen eo tempore, quo litem movebat prægnans esset fatereturque se ab ipso gravidam factam fuisse, minime tamen corruptam: varia a iudicibus in negotio disputatum est per chirurgos obstetricesque utroque examinato: conclusum tandem casum possibilem fuisse Philosophis, Theologis, Juristis asserentibus &c..* Quid in similibus casibus inspectio ocularis utilitatis promittat, & an non plures dubitationes proferat, facile judicare licet. Huc pertinent illi casus, quando certæ sceminæ a *quolibet coitu* colicam, passionem hystericam, vomitum, Lipothymiam, (*conf. A N C dec. i. an. 3. obs. 233*) epilepsiam &c. perpeffæ fuerant, ubi medici & judices ambigunt an culpa hæreat in clandestina *morbosa constitutione* corporis conjugis, an in *acri* & quasi virulenta qualitate *Seminis maris*, an in mala *relatione* & *reactione* seminis *maris* & *mulieris*: in quibus casibus, si mulier divortium petit, *frustra* decernitur inspectio, nisi *manifesta* causa morbigica in uno aut altero subjecto illucescat.

§. IX.

Numerum ejusmodi casuum *matrimonialium* anger, si conjux *maritum* impotentiae accusat, eo quod sub *copula* carnali semen *emittere nequeat*, ideoque illo *careat*, & *virum* quoad *generatricem* facultatem se probare & præbere non valeat: cui accusationi vir contradicens *contrarium* probare debet: quare nonnunquam decernitur virum *arbitraria* proritatione demonstrare debere, quod *Semen*, idque *purum*, bonum & prolificum habeat: sub illa instituta inspectione *variae* fallaciae & *dubitationes* occurrere solent, dum in conspectu aliorum voluntario nisu Semen elicere & frivola, impudica & difficilis actio est, & pudicitia ut plurimum frena illa *emollit* & *flaccida* reddit; quibus cum Semen produci debebat; & si tandem hoc turpe negotium succederet, quis in tali dubio & controverso casu e vero & certo testari poterit, *fœcundum* illud semen esse: quoniam in observationibus medicis non desunt exempla subjectorum, quoad *externum* intuitum *optime* sanorum, haud tamen *prolificum* sperma continentium, sicut non omnia subjecta & individua *æqualem* copiam & *præstantiam* illius liquoris continent: prout etiam nonnunquam *provincialis* & *personalis* hominum qualitas, quod *debiliori* & *parciori* virtute generatrice præditi sint, observatur, & *una* natio, familia & persona *præ* altera aut *plus* aut *minus* fœcunda deprehendatur: Cujus qualitatibus causam *frustra* quispiam in *inspectione* oculari quæsierit: hinc etiam evenit, ut si quibusdam maribus *judiciali* cognitione imponitur, quo in aliorum deputatorum conspectu semen proritare debeant, ob eandem *exiguam* hujus quantitatem, id extemplo *emittere nequeant*, quod alibi sub consueto tran-

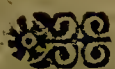
tranquillo & libero congressu majori stimulo & copia proferre possunt: nec non aliquibus masculis accidit, ut, licet *sufficientem* spermatis copiam contineant, tamen quando extra ordinem illud emittere debent, vel occasiones vel causæ hujus emissionis varia *impedimenta* aut *moralia*, aut *physica* hanc excretionem turbent & sufflaminent: quo præcipue *animi motus* diversi & adversi, qui *inspectionem* solennem comitari, aut *refrigeria* externa id causari solent, referri debent; sicut analogum ferme specimen deprehenditur, in animalibus *lactantibus*, quibus nonnunquam difficulter lac collectum exprimi potest, de quo credulæ mulierculæ sentiunt, quasi *arbitrarie* lac continere & reprimere queant, Sie fõnten die Milch an sich halten: Accedit & hæc ratio, quod quidem nonnulli mares *sufficientem* Seminis copiam possideant, quod aut pollutionibus nocturnis, aut sub alio libero & quieto statu sat *largiter* emittunt, interveniente autem alia occasione, quando *sub actu congressus* carnalis impediuntur, aut in timorem, terrorem, fastidium &c. conjiciuntur, vel profusio seminis *præcipitetur*, vel confestim reprimatur & coerceatur, daß er sich schnell verkauffe und verhalte: a qua *restrictione* quidam varia *incommoda*, velut certam speciem stranguriæ, tenesmum, tumorem testium, ardorem in vasis seminalibus, turbulentam colicam, molestum internum nisum, bubonodeas inflationes glandularum inguinalium, membri dolorificam tensionem & erectionem, imo aliquando consequentem Gonorrhœam benignam experiuntur: sicut enim alias in statu ordinario & naturali Semen, quod semel in suos canales *secretum* & translatum est, dein iterum resorberi solet & potest, cujus *regressus* seminis in massam sanguineam
men-

mentio occurrit in *A. E. L. Suppl. V. & 1713. p. 408.* ut & in *A. N. C. Cent. 3. obs. 79.* ROGERSIO *de Spermatosi*, GRÆF *de organ. generat. Leal Lealis in Ep. ad Domin. de Marchette de partib. Semen conficientibus.* Sic etiam extra ordinem sub inspectione aliorum mediante musculo cremaster & tunica interna testium communi, Darton vocata, hæc seminis restrictio & retentio subito fieri potest & solet, hinc ZYPÆUS *in fundam. medic. cap. 3. artic. 6. § 12.* inquit: *qui veneri non indulgent, & caste vivunt, illis non ita multum seminis generatur, nam paulatim angustantur viæ & materia seminis retrofertur, quæ in lumborum aliarumque partium nutrimentum cedit. conf. A. E. L. Suppl. 9. p. 160.* Exinde autem quando masculus quispiam vel parum Seminis continet, vel sub inspectione haud notabilem illius copiam producere potest, non de absoluta illius impotentia conclusio formari poterit, ut propterea in tali casu de novo eadem inspectio infructuosa, sterilis, & fallax deprehendatur: nec ita facile talis forensis inspectio decernatur, quando de paucitate Seminis controversia movetur, quoniam inter defectum, aut valde parcam ejus quantitatem, & modicam illius copiam pro ratione subjecti æstimandam, utique annotanda occurrit differentia.

§. X.

Aliquando conjux neonuptum maritum impotentia accusat, quod ipsi cohabitare nequeat, ob insufficientem membri rigiditatem, quam quidem ipse omni nisu & anxio labore urget, nunquam tamen perficit, quin magis adhuc incorruptam & illibatam conjugem angit, extreme molestat, quid quod immodica compressione & frictione violat & cruciat, ipsum autem opus matrimoniale perficere

ficere *nullus* potest; ne autem utraque pars cum dispendio *sanitatis* frustra nitatur, aut opus hoc sine successu incassum prosequatur, *scœmina* non semper amicabile, sed *judiciale* petit divortium. Maritus ambitiosus & hanc maculam atque ignominiam, quæ virilitatem ejus offendit, ægre ferens, usque ad inspectionem ocularem litem accrescere permittit, qua instituta *nullus defectus*, nec ullum vitium naturale observatur, hinc de inique litigante & accusante conjuge obtinuisse & victoriam reportasse gloriatur: ast licet labes & vitium non *externum* & *conspicuum* sit, tamen sub *curatrici* scrutinio intrinsecus latitare facile colligitur, quando videlicet mas ille aut sub vita *militari*, aut sub curriculo *academico*, aut e locis *peregrinis* rediit, talem defectum domi secum reportat; qui vel in castris *Bacchi*, vel in ministerio *Veneris* provocatus fuerat, wann man sich zu schanden gesoffen, und geburt hat: nec desunt casus, ubi juniores milites, multum *equitationi* indulgent, seque illa valde *enervant*, aut plane interdum ex *equo præcipites* fiunt, subinde *genitales* partes ephippii apice graviter contundunt, unde illæ imposterum perquam *languescunt*, aut ad *sufficientem* cohabitationis matrimonialis exercitationem ineptæ redduntur, quando *usque ad* seminis emissionem, quam tamen *plenarie* perficere nequeunt, eandem prosequi possunt: præterea quando ad *arcendam* ebrietatem fortiora *diuretica*, aut ad luctam *veneream* acriora *stimulantia* usurpant, quæ breviori temporis circuitu nimium *languorem* & frigiditatem *illis* partibus accersunt & accelerant, qualis *externo* intuitu observari & indicari interdum non potest: constant porro nobis casus, ubi *gonorrhœa* benigna & maligna affecti ob *pudorem* nulli in arte *perito* hunc clandestinum affectum aperuerunt, nec il-

hus *maturam* curam postularunt, sed sub bonæ & *tempe-*
ratae diætæ observatione *diu* illam tolerarunt, donec ea-
 dem post unius & alterius anni decursum *sponte* cessaverit,
 quam autem magna *virilis* membri *debilitas* consecuta fuit:
 quodsi itaque contra talem *frigidum* maritum lis movea-
 tur, quid quod *inspectio* decernatur, sub qua autem partes
genitales puræ integræ & illæ sæ conspiciuntur, de reliquo
 etiam si erectio & seminis emissio urgetur, *defectum* illius
 pudicitia, formidine & averfatione excusare novit, ut ea-
 propter *inspectionem* nihil emolumenti attulisse, sed *falla-*
cem fuisse innotescat, ideoque iudex aut temporariam bien-
 nalem, vel triennalem *patientiam*, vel curam congruam in-
 stituendam, vel si quod aliud medium inveniri poterit, de-
 cernere soleat, debeatque: *Improbant* itaque jure meritoque
 prudentes, moderati & religiosi sententionantes *congres-*
sum carnalem præsentibus deputatis mulierculis, quas ho-
 nestas & fide dignas esse volunt, celebrandum, quam in-
 spectionem & *bonestati* & utilitati repugnare recte judi-
 cant, dum humanam velut naturam deposuisse & bestia-
 lem furorem assumfisse ejusmodi homines videntur: me-
 rentur hoc loco BOHNII verba *supr. §. 5. l. c.* allegari p. 585.
Quando post cæteras potentia coeundi notas copulam actua-
lem præsumptionem ad illam facere idem HOSTIENSIS *l. c.* alii-
que tradunt, & pro hac attestanda in conspectu Matronarum
peritarum coitum celebrare jubent, his SANCHEZ *l. c. disp.*
109. n. 15. & SPEIDELIUM *Specul. Jurid. Polit. lit. P. in vo-*
cab. Ehe. Scheidung contradicentes observamus, asserentes
turpissime testes oculares in ejusmodi casibus admitti, utpote
qui hac ratione facile in libidinem abriperentur; imo forte
morem alias validum & potentem satis in specimine sub alio-
rum aliarumve conspectu edendo, præ pudore intempestive fa-
riscere

scere & quasi elumbari. Quantum enim animi passiones vehementiores hoc negotium modo intendant, modo sufflaminent Alexand. BENEDICT. Prax. Lib. 24. c. 12. post plura alia documenta his verbis comprobat: alias verecundia tener, alios metus ipse, tot modis suspenditur cum animo coitus - - - ad validitatem matrimonii non coeundi, sufficit sed seminandi s. semen immittendi quoque simul requiritur, potentia, quarum illam quidem, non vero hanc, cernere testarique valent ejusmodi spectatores vel spectatrices, conf. HERTIUS de Inspect. ocular. §. XI. p. 232. Opp. 9.

§. XI.

Præter hæc specimina & exempla, quæ *Inspectionis* ocularis in causis *matrimonialibus fallacias* & dubitationes comprobant adhuc ille casus allegandus est, quando *mares* quidam *moderati*, pudici, *casti* & continentes tori sociam sibi adjungunt *æstuante* & flammigero spiritu & corpore præditam, quæ *plus*, quam *vires* ac desiderium mariti tolerant, copulam carnis urget, quam quidem pro modamine mentis ipse, utut non ultra modum, adeoque comparate *immodice* urgere vellet conjux, præstare potest, præc. si maritus non adeo *firma* & *robusta* sanitate præditus fuerit; unde ipsi *mora* ad colligendas *vires* absolute necessaria est, ne sanitatis & vitæ suæ dispendium patiatur: nam talibus subiectis accidit, quod PLUTARCHUS πᾶσι ὕγι-
αῶν dixit: Si *venus in corpore male & præter naturam affecto* (quale in debilibus & semivaletudinariis esse solet) *misceatur* his etiam, qui nondum certum vitium aut corruptionem acceperunt, *phlegma bilemque movet, exagitat, magisque ac magis excitat*; quare PORPHYRIUS Lib. 1. de *abstinentia abesu carniū*, negat omnino *venerem ad sanitatem conferre*: & ex autoritate AVENZOAR, RABBI MOYSES

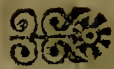
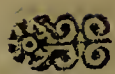
in Lib. de regimine vitæ testatur: quicumque cupit sanitatis continuationem, non assumat coitum in mente sua, nec recordetur ipsius, quantum poterit. Quodsi itaque moderatus talis vir ad crebrum conflictum matrimonialem a lascivâ conjugæ, quæ libidines non habet domitas, & quam ne priapus quidem ipse facile saturabit, provocetur; cui desiderio satisfacere ipse non poterit, ut propterea insatiabilis uterus accusaverit costum maritum de frigidityte & impotentia, urgeatque inspectionem ocularem, tunc iterum, si hæc etiam ad petitionem conjugis decernatur, frustra illa instituetur, quoniam nihil culpæ & viriosæ in marito observatur, nisi uxoris ardentem libidinem mariti continentia, temperantia & castitati non respondere appareat: quis autem propterea litem de divortio adipiscendo probaverit? rectius itaque vires non adeo dilapidandæ sunt, id quod veneris actionibus perficitur: quare Cælius AURELIANUS Lib. Chron. V. cap. ult. inquit, veneris usus effæminat membra atque fortitudinem tollit: Cui itaque subiecto sive mari, sive sceminæ limitatæ atque medicæ concessæ sunt vires, illi post cohabitationem carnalem congruum tempus ad vires denuo colligendas relinqui debet, nam teste eodem authore l. c. Lib. 3. cap. 5. Venus est nervositatis vexabilis, quippe cum fortitudinem Corporis tollat: addimus quæ TIRAQUELLUS annectit in XV. Leg. Connub. Gloss. I. Part. XV. n. 23. p. 214. SERVIUS in Lib. 5. Æneid. interpretans locum illum ejusdem libri, Fas omne est, Cytherea meis te fidere regnis, unde genus ducis - - scribit Venerem. AΠεοδττω dictam a maris spuma, quæ αΠεος dicitur ex qua ea nata est: quod scilicet omnes vires ab usu veneris debilitantur, qui sine corporis damno non geritur: ita etiam nec mas ultra virium suarum limites urgeri debet; nec

mirum

mirum esse potest, si hosce transgreditur, quod ultra *potentiam* suam, quæ *non obligat*, satisfacere nequeat, citra *visibilis* signi annotationem, adeoque cum inspectione *superuocanea*: Et quæ non clandestinæ *vitiosæ*, conformationes organa *genitalia feminarum* affligere solent, quas ex observationibus medicis amplifice allegare, nimis diffusus labor esset, quæ vitia *copulam* matrimonialem & *impediunt*, velut sunt Sarcomata, uteri orificio adnata, Hydatides, durities lapidea & cartilaginosa, scirrhusitates, membranæ cartilagineæ, intrinsecus vaginam uterinam occludentes, defectus plane uteri & propterea brevior vagina &c. *quales* defectus a matronis quibusdam providis & honestis ad mandatum *Papæ Innocentii III. in c. Fraternit. 6. X. de Frigid. & Malefic.* aduocandis, si illi *intimius* hæreant, sub curatiori reliqua inspectione & *manuali* exploratione: *ægerrime* manifesti apparent, & nihilominus dubitationes post peractam inspectionem & visitationem relinquunt, in quali casu *nuda* inspectio minime omnium sufficit, & quæstio *legalis* proinde formari posset, an *solus visus* illico sufficiat & non *tactus* etiam accedere debeat; & licet in hoc casu, ut in alio juxta *Fulv. PACIAN. de Probat. Lib. 2. cap. 2. n. 17. & Angel. ARETIN. Cons. 142. n. 20.* ab *obstetricibus & matronis* honestis *tactus* genitalium admitratur, tamen nec peritia, nec ipse status rei sub hac sollicita inspectione aliquoties *sufficiunt*, quo genuina causa abscondita cognosci & evidens reddi queat.

§. XII.

Brevibus adhuc mentionem faciemus, quid *Fallaciæ* arque Dubitationis subsit in *Inspectione* oculari, quando sub controversiis matrimonialibus de *læsa* aut *illæsa* Virginitate actio & indagatio instituitur: *Duplici* occasione id fieri

potest, primo si masculus *virginem* in matrimonium ducit, attamen posthac talem se invenisse negat, ut supra monitum fuit, idque turpitudini sibi ducit, seque *deflorata* persona deceptum fuisse dolere & conqueritur, ideoque aut recentis matrimonii dissolutionem, (*vid. CARPZOV. Prax. Crimin. Part. II. qu. 63. n. 53. sq. nam qui cum virgine contraxit, non nisi in virgine consensit & castitatis conditionem tacite subintelligit: quare pacta & contractus dolo initi, nullius sunt momenti, nec a parte decepta servandi juxta vulgatam R. J. l. 7. §. ait. prætor. ff. de pact. l. 7. in pr. ff. de dolo. & multo gravius læditur vitiatam pro virgine ducens, si eam retinere cogeretur, quam mulierem pro virgine eruens. vid. CARPZ. Jurispr. Consist. Lib. II. tit. XI. defin. 193. n. 12. sq.*) aut pro dolo & ignominia opulentiores & pinguiorem dotem requirit: quo autem *accusationis* suæ veritatem comprobet & scopum suum certius assequi valeat, inspectionem ocularem requirit: Deinde, quando scœmina quædam eo tempore, quo matrimonium initit, *virgo* fuit, & post aliquam cum viro cohabitationem indicat & conqueritur *maritum* ejus *impotentem* esse, seque non a viro *perfe-*
cte cognitam aut compressam, ideoque *illibatam* virginem adhuc esse, proptereaque *separationem* a marito postulare. Priorem casum quod attinet, tunc *virginitatis* notæ, *sigillatim* consideratæ, valde *dubiæ & ambiguae* sunt, ita ut cruentatio muliebrium partium sub primo congressu non modo non absoluta & *perpetua*, sed & multis *fraudulentis* machinationibus & dolosis experimentis atque imitationibus obnoxia sit, dum suspectæ scœmellæ cruentationem talem astu quodam *provocare* possunt, & deceptiones suas callide ludere sciunt: idem de angustia & *arctiori* genitalium statu sentiendum est: quemadmodum omnia reliqua signa multis æ-

qui-

qui vocationibus sunt obnoxia, de quibus hoc loco latius agere non necesse esse judicamus, quoniam hæc disquisitio ex abundantia D. D. PRÆSIDE in *Jurispr. Medic. Tom. I. cap. de Virginitate integra & læsa* tractata fuit. Quis itaque tali sub ambiguitate in *inspectionem* ocularem multum fidei & *fiducie* collocare poterit? ni perpetuæ *dubitationes* mentem detineant, unde sæpe scæminæ *aliquoties* virum expertæ, integerrimam virginem æmulari possunt: Alterum momentum quod respicit, tunc in eodem casu instituta *Inspectio* similibus incertitudinibus atque dubitationibus submissa est, quoniam uxor incorruptam & virginem se jactitare potest, dum maritus contrarium affirmat, ipsa subinde *inspectio dubias* illas atque *incipites* virginitatis notas reperit & significat: an autem ad talem *inspectionem* tres aut quatuor, aut plane septem obstetrices requirantur, (ut posterius vult SIMON in *Præsidio Academ. disp. XV. de Fure obstetricum §. 15. p. 923.*) perinde erit, quoniam æque prudentes ab hac *inspectione* tres aut septem discedent obstetrices, & hæc lis atque querela iisdem machinamentis & fallaciis, quæ in priori casu occurrere solent, obnoxia existit; dum sola *arctitudo* & *teneritudo* genitalium, quoad *corporis* affectiones virginem indubitata non comprobant: conciliamus cum hætenus dictis Responsum Facultatis Lipsiensis, quod allegat ZITTMANNUS in *Medicina forensi Cent. 3. cas. 65. p. 747.* cujus finalia verba sunt: So können bey diesem Subjecto und angeführten Umständen keine gewisse, oder nur probabilia signa læsæ, aut non læsæ virginitatis anumercken seyn: accedit correctio AMMANNI p. 748. So geben wir ic. daß weder wir Medici, vielweniger die Kinder-Mütter, einige infallibilia oder valde probabilia indicia coitus jam facti, excepto stupro violento, in pudendis

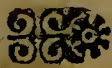
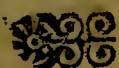
dis fœminarum & virginis gewiß verspühren mögen: am allerwenigsten wird solches an eurer Stieff-Tochter, welche mit euch bereits vor 2. Jahren zugehalten haben soll, zu observiren seyn; hic AMMANNUS in *Medic. Crit. Casu. 75. discurs. 75. p. 501.* inquit: *Virginitas difficillime probatur & discurs. 100. p. 610. n. 5. Signa violationis virginittatis, æquivoca sunt & communia violationi factæ alio quocunque modo vid. Zacchias: obfirmamus hanc observationem testimonio MERCURIALIS Tom. 2. conf. 66. usque adeo, ipse ait, incerta virginittatis indicia habentur, ut tum vir, tum fœmina vitiatæ virgines opparere concurrentibus tum medicis atque obstetricibus possent: unde neque inferre licet puellam aliquam esse defloratam, quod velamine careat, locosque latos habeat; neque esse virginem, quod membrana illa integra (hymen dicta) in ipsa reperiatur. conf. FORTUN. FIDELIS Relat. Med. Lib. 3. cap. 4. p. 352. SCHURIGII Parthenologia Sect. 3. cap. 7. p. 352. sq. HERTIUS de Inspectione oculari §. X. p. 228. sq. opp.*

§. XIII

Ultimum quod adhuc addere convenit *Hermaphroditorum* inspectionem attinet, qui ut plurimum in matrimonii desiderium *ardentius* flagrant, quam alii homines, dum utriusque sexus conjunctio unita vi in *libidinis* affectu fortior est: de quibus itaque *ante* initum matrimonium *vitiosa hæc* deformatio naturalis constat, illis *ante nuptiarum* concessionem inspectio ocularis decernitur, qua non modo genericè *aptitudo* quædam ad *matrimonium* observatur, sed quisnam in eodem subjecto *prævaleat* sexus, quo magis cohabitationi in toro satisfacere queat, annotatur & indicatur: quare CARPZOV. in *Jurisprud. Consistor. Lib. II. tit. 1. def. 16. n. 4.* inquit: *periculosum sane est, ejusmodi hominibus nuptias permittere, ex quibus altera pars facile decipi &*

in peccatum adulterii prolabi potest, si nempe potior non sit sexus ille, quem contrahens cum Hermaphrodito quærit & desiderat, ideoque magis dissuadendum ejusmodi conjugium, quam permittendum, nisi Hermaphroditus instanter urgeat desiderium, illeque in eo prævaleat, quem pro ratione conjugis nuptiæ requirunt, nempe ut fiat maris ac feminae consociatio. Hisce jungimus HERTII verba de *Inspect. ocular.* §. IX. Opp. p. 228. Tom. III. Si de Sexu dubitatio incidat, etiam inspectio locum habet. In Androgyno puta, s. hermaphrodito, ut constet uter in eo sexus prævaleat, l. 10. de stat. hom. l. 15. §. 1. de test. caus. 4. qu. 38. Hermaphroditus: nam hic inire matrimonium nequit, nisi Magistratus facta prius cognitione usum unius sexus concesserit, aut si utroque polleat æqualiter (quod fieri posse arbitratur Zacchias Lib. 3. Qu. Med. leg. 8. 9. tit. 1. n. 2.) quo uti velit sexu optionem dederit. Testimonia hæc comprobant STRYCK. de Jure Sensuum disp. 1. c. 1. n. 59. sq. & SIMON Præsid. Acad. disp. XII. de oculari fide c. 2. p. 535. DEDEKENNUS Consil. Theol. Vol. 3. Lib. 2. Sect. 1. n. 7. p. 76. quod videlicet ante matrimonii concessionem Androgyni inspicere debeant; qualis inspectio etiam generatim non improbanda est, licet perinde in variis casibus suos habeat defectus, suasque fallacias atque dubitationes: quando videlicet in subiecto nullus idoneus apprehenditur sexus, qui ex ulla parte matrimoniali congressui satisfacere posset, ut propterea matrimonium plane non permittendum esse judex cognoscere debeat: vid. SIMON de impot. conjug. cap. 4. tit. 2. n. 26. SINIBALDUS Geneanthrop. Lib. 2. tit. 1. c. 4. p. 99. aut si nonnunquam id evenit, ut metamorphosis quædam in eodem subiecto consequatur, quod primo intuitu distinctum sexum præsentavit, ex cujus eminentiori qualitate officium illius sexus in matrimonio

permissio præstari & administrari debuisset; si vero cum temporis mutatione præcedens status & sexus in *aliu*m *prævalentio*rem immutatur, tunc novæ inde oriuntur diffensiones & dubitationes, quodnam in *tali* mutatione rei instituendum sit: quod autem ejusmodi sexus mutationes fieri soleant & possint, amplius commonstrat ZACCHIAS *Qu. med. leg. Lib. VII. tit. 1. qu. 8 n. 5. & 21. & qu. 9. n. 8. Cosp. REJES. Camp. Elys. juc. qu. 57. MERCURIALIS varior. Lection. Lib. 6. c. 20. SIMON de imp. conjug. l. c. th. 3. n. 1. sq. A. E. L. An. 1688. M. Maj. p. 229.* Et licet in Androgynis certus, distinctus, *prævalens* atque *constans* sexus reperiatur, illa tamen denuo remanet *dubitatio*, an illi, si etiam ad matrimonium ineundum admittuntur, *fœcundi* sint, ne post ratificatum matrimonium ob consequentem *sterilitatem* inter conjuges nova lis oboriat, & judicium de dissolutione matrimonii decernenda molesteretur & fatigaret. Quod si autem subjectum *hermaphroditicum vitiosum* corporis sui statum *occultaverit*, quia in organis *genitalibus* illa deformitas *non admodum* conspicua, & ipsum illud subjectum hujus vitii plane ignarum est, ideoque vel inscienter & innocenter, vel scienter & fraudulenter alteram partem decepit & fefellit, tunc sub inspectione decreta interdum *latitans* vitium, quod in intimiori ac *profundiori* regione hæret, haud facile erui ac evidens reddi potest, ut denuo irrefolubilis dubitatio remaneat, & ante divortii concessionem vel cura per *expectationem*, vel per *chirurgicam* aliquam inventionem & operationem præcipiatur & ordinetur. Hæc diversa sunt specimina, exempla & documenta, quæ *fallacias* & dubitationes in causis & casibus matrimonialibus, sub Inspectione oculari obvias, comprobant: quæ autem non eum ob finem

nem explicare & significare volumus, quo Inspectiones tales tollamus & improbemus, cum probe nobis cognitum sit, in arduis ejusmodi casibus, quando inter partes lis movetur & promovetur ac neutra earum sponte, facile & libere culpam confiteretur, imo plane interdum hujus ignara est, quælibet autem illarum contra alteram jure meritoque litigare & excipere posse, sibi arrogat & persuadet: attamen hac deductione indicare placuit, ne in judicio ferendo nimis *præcociter* ad hanc inspectionem confugiamus, sed antequam causæ actores aut Advocati ejusmodi dissensionibus se immiscent, & mentes conjugatarum personarum majori suspicione, fastidio & odio corrumpunt, adeoque scintillam clandestinæ averſationis ad flammam inimiciæ promovent & ad se invicem instigant, consultationes peritorum, ingenuorum & conscientiosorum medicorum suademus & commendamus, quibus hæc arcana thorii revelari possunt, ne hæc ad judicium publicum deferantur, utriusque partis fama & honestas lædatur, animi maritatorum hominum atque familiarum inter se diffidiis & simultatibus collidantur, interea frustra interdum classificum canatur & tanti motus excitentur, crumeni mulgi vero optimum inde commodum atque lucrum recuperent; de quo inter pocula ejusmodi par noble fratrum gaudent, quod inuicem tam quæstiosam litem judicialiter satis callide per varias vicissitudines & protractiones tractaverint: dum ab initio rectius, antequam ignis flagrat, per amicabilem compositionem, & justam ac christianam admonitionem frustra & frivole institutus & continuatus talis processus atque dissensus dirimi & quietari potuit: quoniam supervacaneæ tales & variis fallaciis & dubitationibus stipatæ inspectiones non aliam sententiam definitivam

promittunt, quam ut partes litigantes ad novum mutuum consortium revertantur, aliquamdiu intricatum circumstantiarum statum patienti & moderata expectatione tolerant, nec rem derelictui habeant, curam convenientem animi atque corporis instituant, ac ita tranquille successum præsentis status observent, donec in futurum in quantum de jure, pro exigentia rerum aliæ decisiones formari queunt. Ex æquo itaque & prudenter ipsi Judices, quando talis controversia matrimonialis ad illos deferitur, priusquam inspectionem corporis admittant, peritum medicum in consilium ducant, ne inutilis & supervacaneus inspectionis actus concludatur, a quo æque scientes & prudentes discedunt, quibus interest, ac antea accesserant, magnamque fiduciam in eandem collocaverant. At ne limites transgrediamur præsentem tractationem cum devotissima laude & gratiarum actione, quam DEO T. O. M. pro oblato auxilio in hujus thematis commendatione, debemus, obsignamus, Eidemque tam præsentem nostrum laborem, quam futura nostra conamina ad prosperos commendamus successus atque ad omne votum fluentem

F I N E M.

